

นโยบายกฎหมายไทย

จัดขา

อุตสาหกรรมสุราเติบโต

เชมภัทร ทฤษฎีคุณ • นักวิจัยอาวุโส
สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย

เสวนาความท้าทายเกี่ยวกับนโยบายทางกฎหมายว่าด้วยการควบคุม
การผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

วันที่ 29 กันยายน 2566 ณ สำนักวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

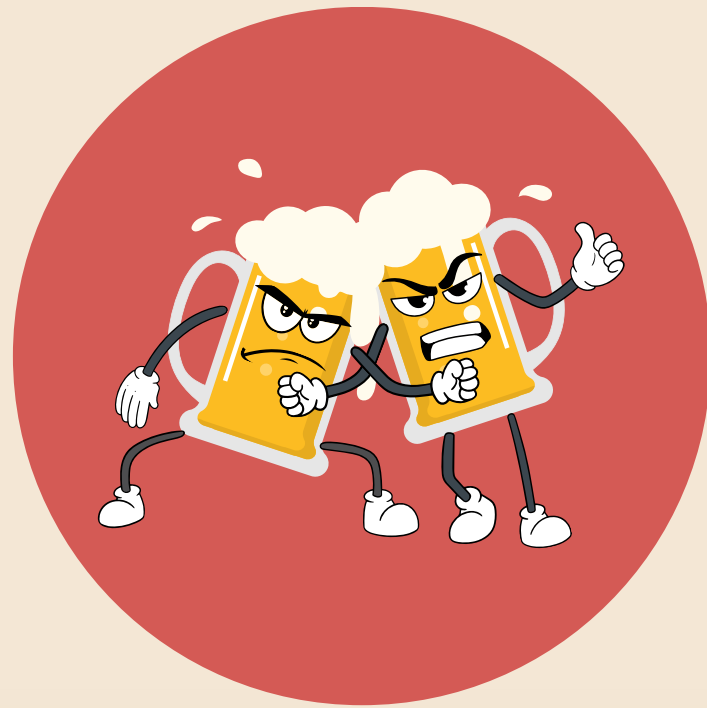

เมื่อกฎหมาย = ชุ่ดคำสั่ง

หากเมื่อไหร่และตัวแปร
ผิดเพี้ยน ย่อมทำให้ผลลัพธ์
ถูกบิดเบือน และกระทบ
สิทธิเสรีภาพของประชาชน

กฎหมายขัดขา สร้างเงื่อนไขประกอบธุรกิจ ไม่เอื้อต่อการแข่งขัน ส่งผลประหลาดไม่พึงประสงค์

เงื่อนไขการผลิต
ซับซ้อน ส่งเสริม
ธุรกิจรายใหญ่

ภาษีไม่เป็นธรรมและ
ขาดแนวทางชัดเจน
ในการจัดเก็บ

กฎหมายปิดกั้น
ความคิดสร้างสรรค์

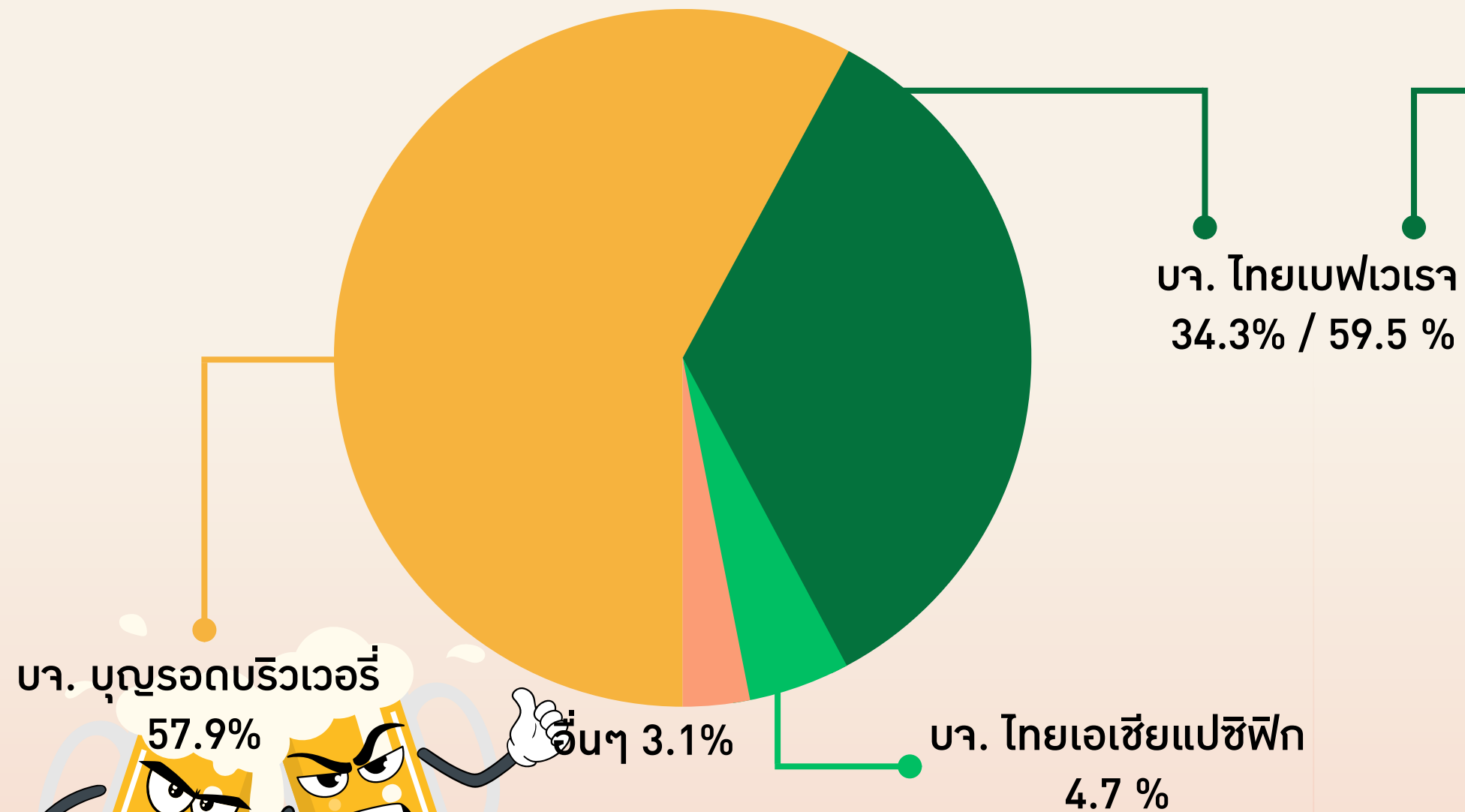

การปิดกั้นโฆษณา
ไม่คำนึงถึงผลเสีย

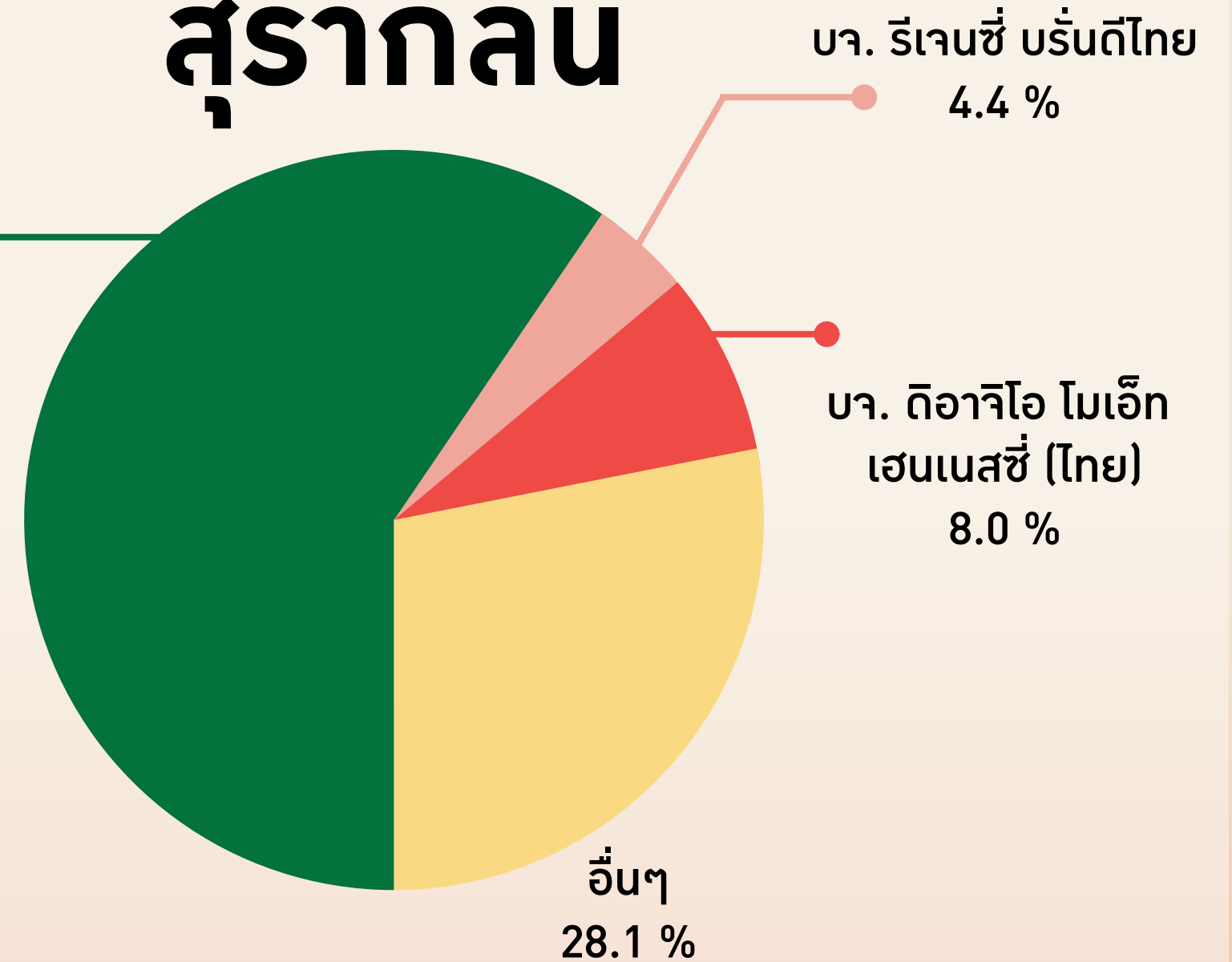

ในอดีตกฎหมายทำให้อุตสาหกรรมสุราเติบโตยาก และการแข่งขันจำกัดอยู่ภายใต้ผู้ผลิตไม่กี่ราย

เบียร์

สุรากลั่น

ที่มา: Euromonitor (2023)

ที่มา: The MATTER (2020)

เงื่อนไขในอดีตขัดขวางทำให้ผู้ประกอบการ รายย่อยไม่เกิดในประเทศไทย

- ผู้ผลิตสุราต้องมีสัญชาติไทยเท่านั้น
- ทุนจดทะเบียนขั้นต่ำ 10 ล้านบาท (เบียร์)
- การผลิตขั้นต่ำต้องเป็นไปตามกฎหมายกำหนดไว้
- สุราชุมชนห้ามใช้เครื่องจักรเกิน 5 แรงม้า/7 แรงคน
- สุราชุมชนห้ามทำเบียร์ (ทำได้แค่สุรากลั่นและสุราแช่)
- การกลั่นเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำแรงด็กรี่ไม่ได้อย่าง

อิสระเต็มที่

กฎหมายใหม่ แก้ปัญหาเดิมบางส่วน แต่ยังคงปัญหาเดิม และเพิ่มปัญหาใหม่

กฎหมายใหม่แก้ปัญหาดเดิม

- กฎหมายใหม่ยกเลิกกำล้งการผลิตและกุนาดทะเบียนสำหรับเบียร์

กฎหมายใหม่คงปัญหาเดิม และเพิ่มปัญหาใหม่อย่างไร

- กฎหมายใหม่ยังห้ามคนต่างด้าวเข้ามาผลิตสุราในไทย
- กฎหมายยังคงแยกระหว่าง Brew pub กับผลิตบรรจุขวดและกระป๋อง
- กฎหมายเพิ่มต้นทุนให้กับผู้ประกอบการรายย่อย

เล่ม ๑๓๙ ตอนที่ ๖๘ ก หน้า ๑
ราชกิจจานุเบกษา ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

กฎกระทรวง
การผลิตสุรา
พ.ศ. ๒๕๖๕

อาศัยพระราชอำนาจตรา ๑๕๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติ
ภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๖๕ ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป
ข้อ ๑ ในกฎกระทรวงฉบับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจาก
ข้อ ๒ ในกฎกระทรวงฉบับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจาก
ข้อ ๓ ในกฎกระทรวงฉบับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจาก
“ผลิตสุรา” หมายความว่า ผลิตสุราเพื่อขาย แลกเปลี่ยน
หรือเพื่อการอื่นใด โดยไม่คำนึงถึงวิธีการผลิตหรือการ
สองร้อยลิตรต่อปีด้วย
“โรงผลิตสุรา” หมายความว่า โรงผลิตสุราที่ใช้เครื่องจักร
คนงานน้อยกว่าเจ็ดคน หรือกรณีใช้ทั้ง
เทียบเท่าต่ำกว่าห้าแรงแม้และคนงานมีจำนวน
น้อยกว่าห้าสิบแรงแม้ หรือใช้คนงานตั้งแต่เจ็ดคน
และคนงาน เครื่องจักรมีกำลังรวมหรือกำลังเทียบเท่า
มีจำนวนตั้งแต่เจ็ดคนแต่น้อยกว่าห้าสิบคน
สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่หรือสำนักงานสรรพสามิต
อุตสาหกรรมสุราตั้งอยู่ โดยจะยื่นด้วยตนเองหรือ
ได้
ให้เป็นไปตามที่อธิบดีกำหนด เพื่อประโยชน์แห่งการนี้

เหลียวซ้ายแลขวา ต่างประเทศเน้นส่งเสริมผู้ผลิต ภายในประเทศ

สิงคโปร์

- ★ ไม่มีเงื่อนไขการผลิต/ทุนจดทะเบียน
- ★ ปฏิบัติตามเงื่อนไขด้านโรงงาน
- ★ ปฏิบัติตามเงื่อนไขด้านสาธารณสุข

สิงคโปร์

- ★ ไม่มีเงื่อนไขการผลิต/ทุนจดทะเบียน
- ★ ปฏิบัติตามเงื่อนไขด้านโรงงาน
- ★ ปฏิบัติตามเงื่อนไขด้านสาธารณสุข

ภาษีสรรพสามิตสุราไม่เป็นธรรม และไม่ตรงวัตถุประสงค์ในการเก็บ

เป้าหมายภาษีสรรพสามิตสุรา = ลดผลกระทบต่อสุขภาพ / ลดการบริโภคสินค้าฟุ่มเฟือย

สุราขาว มีปริมาณแอลกอฮอล์เท่ากับ/สูงกว่าสุราชนิดอื่นๆ แต่ได้อัตรา
ภาษีพิเศษที่ถูกลงกว่าสุรากลั่นอื่นๆ

- ไวน์อู่นกับไวน์ผลไม้เป็นไวน์เหมือนกัน แต่อัตราภาษีไม่เท่ากัน
- เมื่อเทียบกับเบียร์ที่เป็นสุราแช่เหมือนกันกับมีอัตราภาษีที่แพงกว่าไวน์ผลไม้

กฎหมายปิดกั้นความคิดสร้างสรรค์ และการพัฒนาองค์ความรู้

- กฎหมายห้ามผู้ผลิตรายย่อยใช้วัตถุดิบที่ไม่ใช้วัตถุดิบที่ไม่ใช้วัตถุดิบการเกษตรผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
- การผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อบริโภคเองจะต้องขออนุญาตจากอธิบดี และผลิตได้ไม่เกิน 200 ลิตรต่อปี
- กฎหมายประชาชนห้ามนำเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ผลิตเพื่อบริโภค (ไม่ใช่เพื่อการค้า) ไปแจกจ่าย
- การนำเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปผสมหรือแปรรูปมีความเสี่ยงจะถูกดำเนินคดี

ต่างประเทศเปิดให้สามารถพัฒนาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

สิงคโปร์

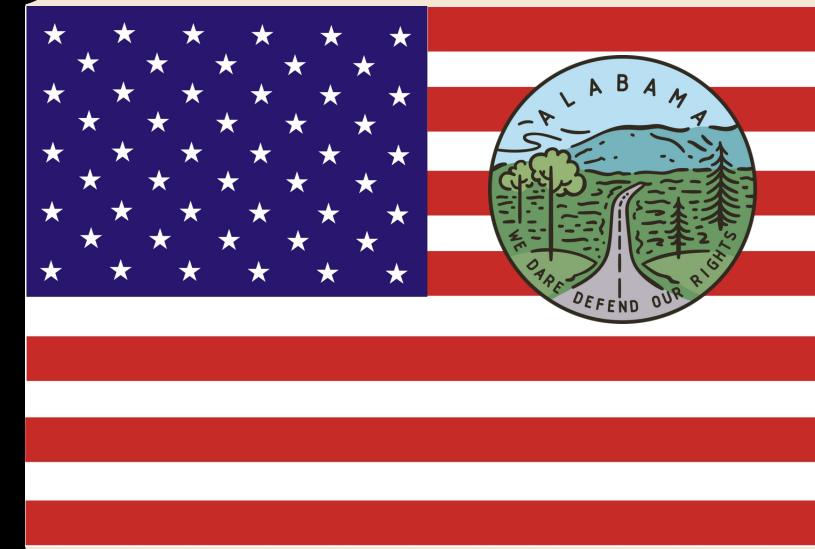

★ คนทำอายุเกิน 18 ปี ขึ้นไป

★ ไม่ต้องขออนุญาต

★ ผลิตได้ขั้นต่ำไม่เกิน 30 เดือน/คน

สหรัฐอเมริกา

★ ต้องบรรลุนิติภาวะ

★ ไม่ต้องขออนุญาต

★ ไม่เกิน 100-200 แกลลอน

ที่มา: ข่าวสดออนไลน์
(2563)

กฎหมายโฆษณาอยู่เคียงข้างเป็นใยแมงมุม ดักได้แต่แมลงเล็ก และพังทลายเมื่อเจอช่างสาร

ที่มา: Youtube, C. Word
(2023)

โฆษณา เติมอะไรอีก ถั่ว...เติมนี้ไง!!! XXX เติมเติมคำว่าเพื่อน

กฎหมายไม่ได้สัดส่วน สร้างความฉงนให้สังคม

โฆษณา
เหล้าเบียร์
จับปรับ 5 แสน

VS

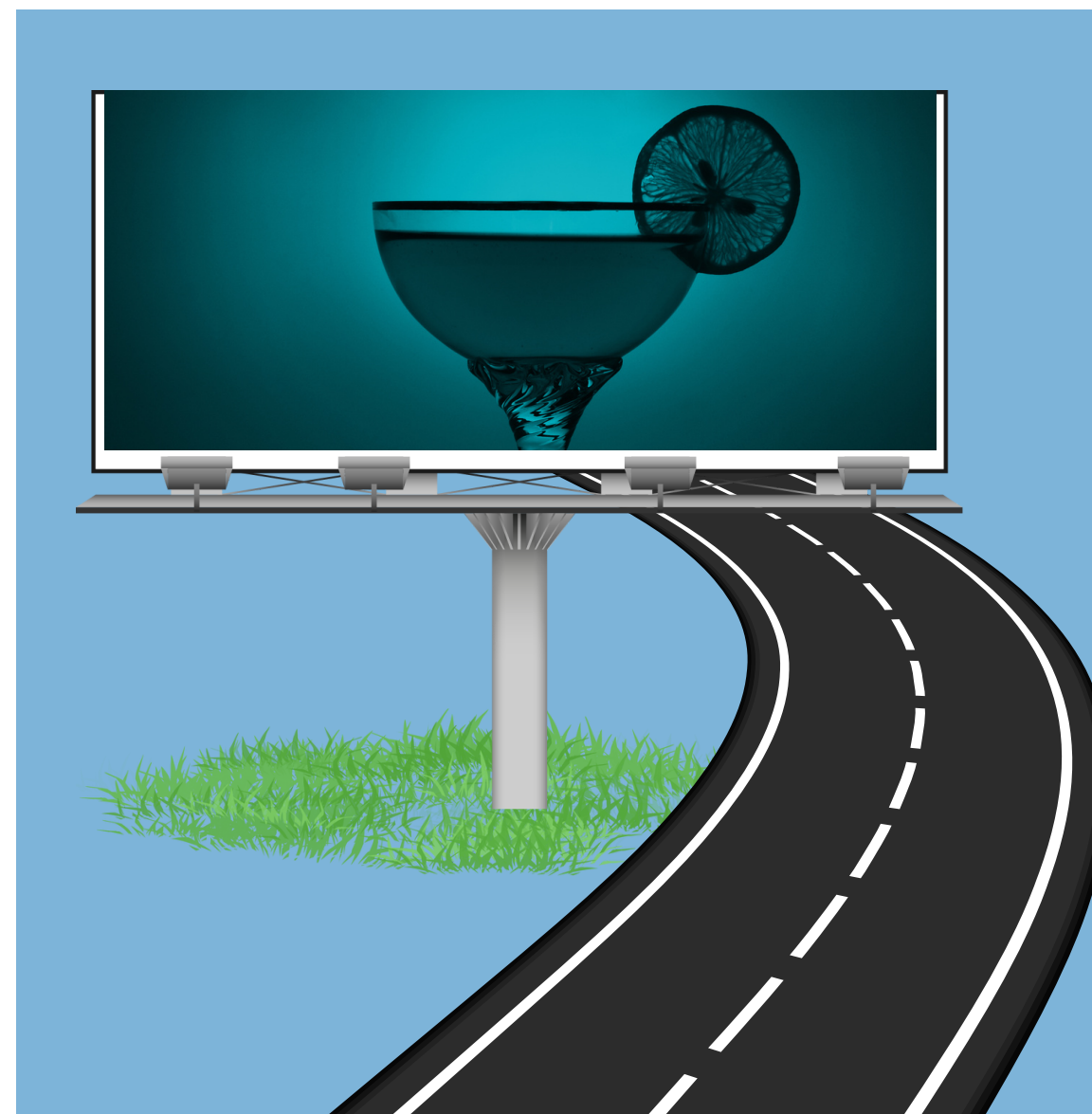
เมาขับรถ
ชนคนตาย
ปรับ 2 แสน

ควบคุมการโฆษณาอย่างไร ไม่ให้ปิดกั้นจนเกินไป

ไม่โฆษณา
ในสื่อเด็ก
หรือใช้
ผู้โฆษณา
เป็นคนที่
มีอิทธิพล
ต่อเด็ก

ไม่โฆษณา
ในพื้นที่
สาธารณะ
หรือสื่อ
ที่เด็กอาจ
รับสารได้

แก้ไขกฎหมาย

- ลดอุปสรรคในการขออนุญาต
- รับรองสิทธิในการทำเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อการบริโภค
- ปรับกฎหมายให้โฆษณาได้

ทำแนวทางปฏิบัติ

จัดทำแนวปฏิบัติสำหรับ
เจ้าหน้าที่ในการพิจารณาอนุญาต
และการบังคับใช้กฎหมาย

ร่วมมือกับเอกชน

จัดทำแนวทางสำหรับ
การโฆษณาร่วมกับ
สมาคมผู้ทำโฆษณา